



Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
136/2020. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2020. november 10.

A C-644/18. sz. ügyben hozott ítélet
Bizottság kontra Olaszország

Olaszország megsértette a környezeti levegő minőségére vonatkozó uniós jogot

A PM₁₀ szálló por koncentrációjára vonatkozó határértékeket 2008 és 2017 között rendszeresen és tartósan túllépték

Az Európai Bizottság 2014-ben kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást indított az Olaszországgal szemben, mivel e tagállam számos zónájában túllépték a PM₁₀ szálló por tekintetében a „levegőminőségi” irányelv¹ által meghatározott határértékeket.

A Bizottság úgy ítélte meg ugyanis egyrészt, hogy 2008 óta Olaszország az érintett zónákban rendszeresen és tartósan túllépte a PM₁₀ szálló por koncentrációi tekintetében a „levegőminőségi” irányelv 13. cikkének ugyanezen irányelv XV. mellékletével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése értelmében alkalmazandó napi és éves határértékeket. Másrészt a Bizottság felrótta Olaszországnak, hogy nem teljesítette az irányelv 23. cikkének az ugyanezen irányelv XV. mellékletével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből eredő azon kötelezettségét, hogy elfogadja a PM₁₀ szálló porra vonatkozó határértékek valamennyi érintett zónában történő tiszteletben tartását biztosító megfelelő intézkedéseket.

A Bizottság, miután az Olaszország által a pert megelőző eljárás során e tárgyra vonatkozóan nyújtott magyarázatokat nem találta kielégítőnek, 2018. október 13-án kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet indított.

A Bíróság, amely Olaszország kérelmére nagytanácsban járt el, 2020. november 10-én helyt adott e keresetnek.

Először is, ami a „levegőminőségi” irányelv 13. cikkének (1) bekezdése és XI. cikke egymással összefüggő rendelkezéseinek rendszeres és tartós megsértésére alapított kifogást illeti, a Bíróság az említett kifogást a Bizottság által az eljárás tárgyát képező időszakok és zónák tekintetében előterjesztett elemek fényében megalapozottnak találja. A Bíróság e tekintetben emlékeztet mindenekelőtt arra, hogy a PM₁₀ szálló porra vonatkozó határértékek túllépése önmagában elegendő ahhoz, hogy a „levegőminőségi” irányelv fent említett rendelkezéseinek megsértése megállapítható legyen. Márpedig a jelen **ügyben a Bíróság megállapítja, hogy 2008-tól kezdve 2017-ig bezárólag a PM₁₀ szálló porra vonatkozó napi és éves határértékeket igen rendszeresen túllépték az érintett zónákban.** A Bíróság szerint az, hogy a szóban forgó határértékeket a figyelembe vett időszak bizonyos éveiben nem lépték túl, nem akadályozza, hogy ilyen helyzetben megállapítható legyen a szóban forgó rendelkezések rendszeres és tartós megsértése. Maga a „határérték” a „levegőminőségi” irányelvben foglalt meghatározása szerint ugyanis azt az emberi egészségre és/vagy a környezet egészére gyakorolt káros hatások elkerülése érdekében adott időtartamon belül kell elérni, elérése után pedig nem szabad túllépni. A Bíróság ezenfelül kiemeli, hogy amennyiben – mint a jelen esetben – ez megállapítást nyert, csekély jelentősége van annak, hogy a kötelezettségszegés azon tagállam szándékából vagy gondatlanságából ered, amelynek az betudható, vagy pedig olyan technikai vagy strukturális nehézségekből, amelyekkel e tagállam szembesült, kivéve ha megállapítható olyan rendkívüli

¹ A környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló, 2008. május 21-i 2008/50/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 152., 1. o.; helyesbítés: HL 2014. L 346., 62. o.).

körülmények fennállása, amelyek következményei kellő gondosság mellett sem lettek volna elkerülhetők. A jelen ügyben Olaszország, mivel ilyen bizonyítékot nem nyújtott be, hiába hivatkozott tehát a levegőszennyezési források diverzitására annak alátámasztása céljából, hogy közülük bizonyos források nem neki tudhatók be, például azok, amelyeket befolyásolják az európai ágazati politikák vagy az egyes érintett zónák földrajzi és éghajlati jellegzetességei. Végül a Bíróság egyáltalán nem tulajdonít jelentőséget az Olaszország által hivatkozott azon körülménynek, hogy az ország egész területéhez képest korlátozott azon zónák kiterjedése, amelyekre a Bizottság által hivatkozott kifogások vonatkoznak. A Bíróság kifejti e tekintetben, hogy a PM₁₀ szálló porra vonatkozó határértékek már egyetlen zónában történő túllépése önmagában elegendő ahhoz, hogy a „levegőminőségi” irányelv fent említett rendelkezéseinek megsértése megállapítható legyen.

Másodszor, a Bíróság megalapozottnak találja azt a kifogást is, amely szerint a tagállam elmulasztott a PM₁₀ szálló porra vonatkozó határértékek túllépése időtartamának korlátozására alkalmas intézkedéseket hozni a „levegőminőségi” irányelv 23. cikkének önmagában, illetve az ugyanezen irányelv XV. mellékletének A. szakaszával összefüggésben értelmezett (1) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelően. E tekintetben a Bíróság emlékeztet arra, hogy e rendelkezések értelmében, amennyiben az említett határértékek túllépésére az alkalmazásukra előírt határidő lejártát követően kerül sor, az érintett tagállamnak az ezen irányelv követelményeinek és különösen azon követelménynek megfelelő „levegőminőségi” tervet kell kidolgoznia, hogy megfelelő intézkedéseket állapítson meg annak érdekében, hogy e határértékek túllépésének időtartama a lehető legrövidebb legyen. A Bíróság ezzel összefüggésben kiemeli, hogy jóllehet egy ilyen túllépés önmagában nem elegendő annak megállapításához, hogy a tagállam nem teljesítette a „levegőminőségi” irányelv említett rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit, és noha a tagállamok bizonyos mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek az elfogadandó intézkedések tekintetében, ezen intézkedéseknek mindenképpen lehetővé kell tenniük, hogy a túllépés időtartama a lehető legrövidebb legyen.

Márpedig a jelen ügyben **a Bíróság megállapítja, hogy Olaszország nyilvánvalóan nem fogadta el megfelelő időben az ekként megkövetelt intézkedéseket.** Megállapítása alátámasztásául a Bíróság az ügyiratokban foglalt azon tényezőkre hivatkozik, amelyekből kitűnik különösen, hogy a PM₁₀ szálló porra vonatkozó napi és éves határértékek túllépése legalább nyolc éven keresztül rendszeresen és tartósan fennállt az érintett zónákban, és hogy, az Olaszországban folyamatban lévő, e határértékek elérését célzó eljárás ellenére, a Bíróság előtt benyújtott levegőminőségi tervekben megállapított intézkedéseket, különösen azokat, amelyek kifejezetten a szennyezés főbb tényezőit illetően szándékoznak strukturális változásokat megvalósítani, nagy többségükben csak a közelmúltban állapították meg, és több ilyen terv olyan időszakot irányoz elő a levegőminőségi célok megvalósításához, amely több évig vagy akár két évtizedig is tarthat az említett határértékek hatálybalépését követően. A Bíróság szerint egy ilyen helyzet önmagában azt bizonyítja, hogy Olaszország nem léptetett hatályba megfelelő és hatékony intézkedéseket annak érdekében, hogy a PM₁₀ szálló porra vonatkozó határértékek túllépésének időtartama a lehető legrövidebb legyen. Egyébiránt, noha Olaszország úgy vélte, hogy különösen az arányosság, a szubszidiaritás, valamint a közérdekek és magánérdekek egyensúlyának elvére tekintettel hosszú határidőkre van szükség ahhoz, hogy az egyes levegőminőségi tervekben megállapított intézkedések kifejthessék hatásukat, a Bíróság ezzel szemben megjegyzi, hogy ez a megközelítés ellentétes mind a „levegőminőségi” irányelvben az ugyanezen irányelvből eredő kötelezettségek teljesítéséhez előírt időreferenciákkal, mind az emberi egészség és a környezet védelmére irányuló, ezen irányelv által követett célok jelentőségével. A Bíróság ugyanis, elismerve, hogy a „levegőminőségi” irányelv 23. cikkének (1) bekezdése nem követelheti meg, hogy a tagállam által elfogadott intézkedések biztosítsák e határértékek azonnali tiszteletben tartását, hogy így azokat megfelelőnek lehessen tekinteni, hangsúlyozza, hogy Olaszország megközelítése az ezen értékek tiszteletben tartása érdekében előírt határidők általános, adott esetben határozatlan ideig történő meghosszabbításához vezetne, miközben e határértékeket pontosan az említett célok elérése érdekében írták elő.

EMLÉKEZTETŐ: Az uniós jogból eredő kötelezettségeit nem teljesítő tagállam ellen irányuló

kötelezettségszegési eljárást a Bizottság vagy más tagállam indíthatja meg. Ha a Bíróság megállapítja a kötelezettségszegést, az érintett tagállamnak a lehető leghamarabb teljesítenie kell az ítéletben foglaltakat.

Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállam nem teljesítette az ítéletben foglaltakat, újabb, pénzügyi szankciók kiszabására irányuló keresetet indíthat. Mindazonáltal, amennyiben a tagállam nem tett eleget a valamely irányelv átültetésére elfogadott intézkedései Bizottságnak történő bejelentésére vonatkozó kötelezettségének, a Bíróság a Bizottság indítványa alapján már az első ítéletben szankciókat alkalmazhat.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106